

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ

Кафедра „Фінанси”

**ЕКОНОМІКО-ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ
ПІДПРИЄМСТВ**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

**до виконання економічної частини
дипломного проекту
для студентів будівельного факультету**

Харків - 2009

Методичні вказівки розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри «Фінанси» 26 березня 2008 р., протокол № 7.

Рекомендуються для студентів будівельного факультету спеціальностей ЗС та ПЦБ для виконання економічної частини дипломного проекту.

Укладач

асист. М.О. Єрьоміна

Науковий консультант

проф. О.В. Колесников

Рецензент

доц. Ю.Є. Калабухін

ЕКОНОМІКО-ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання економічної частини
дипломного проекту
для студентів будівельного факультету

Відповідальний за випуск Єрьоміна М.О.

Редактор Буранова Н.В.

Підписано до друку 12.06.08 р.
Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.
Умовн.-друк.арк. 1,5. Обл.-вид.арк. 1,75.
Замовлення № Тираж 100. Ціна

Видавництво УкрДАЗТу, свідоцтво ДК 2874 від. 12.06.2007 р.
Друкарня УкрДАЗТу,
61050, Харків - 50, пл. Фейєрбаха, 7

ЗМІСТ

Вступ	4
1 Теоретичні засади визначення кошторисної вартості будівництва об'єкта	5
2 Вихідні дані	9
3 Нормативна база	10
4 Склад кошторисної документації	13
5 Використання на ПК програми «Будівельні Технології – КОШТОРИС» для визначення кошторисної вартості	16
6 Послідовність виконання економічної частини у пояснювальній записці дипломного проекту	18
Список літератури	19
Додаток А	21
Додаток Б	23
Додаток В	24
Додаток Г	25
Додаток Д	26
Додаток Е	27

ВСТУП

У сучасних умовах молодим фахівцям-будівельникам варто мати знання з економіки, які дозволяють їм виконувати техніко-економічні розрахунки, а також приймати обґрунтовані інженерні рішення, пов'язані з різними виробничими ситуаціями.

До моменту початку роботи над дипломним проектом студенту необхідно знати методи обґрунтування економічної ефективності реалізації нових організаційно-технологічних та інженерних рішень у проектах і будівництві, мати не тільки уяву про методи розробки калькуляції, кошторисної документації, розрахунку одиничної вартості, але й вміти зробити розрахунок економічної ефективності проекту на предмет порівняння варіантів проектів. Також необхідно володіти навичками «читання» уже складеної кошторисної документації для здійснення керівництва будівельно-монтажними роботами. Для придбання зазначених навичок майбутній фахівець зобов'язаний добре засвоїти знання теоретичних основ економічних дисциплін.

Метою даних методичних вказівок є надання методичної допомоги студентам-дипломникам будівельного факультету спеціальностей ЗС та ПЦБ у виконанні економічної частини дипломного проекту.

Завдання методичних вказівок – закріплення студентами теоретичних знань, отриманих при вивченні дисципліни «Економіко-фінансова діяльність підприємств», отримання навичок користування програмою «Будівельні Технології-КОШТОРИС» та складання кошторису.

Методичні розробки складаються з розділів:

1 Теоретичні засади визначення кошторисної вартості будівництва об'єкта.

2 Вихідні дані.

3 Нормативна база.

4 Склад кошторисної документації.

5 Використання на ПК програми «Будівельні Технології-КОШТОРИС» для визначення кошторисної вартості.

У методичних вказівках розглядаються такі основні поняття, як: калькуляція, кошторисна документація, калькуляція прямих витрат, зведення витрат, кошторис, кошторисна вартість, прями витрати, загальновиробничі витрати, кошторисний прибуток, кошторисна норма, кошторисні нормативи, об'єктний кошторис, локальний кошторис.

1 Теоретичні засади визначення кошторисної вартості будівництва об'єкта

Вартість виконання ремонтних або будівельно-монтажних робіт встановлюється на основі калькуляції, розробленої для виконання одиниці ремонтних або будівельно-монтажних робіт.

Калькуляція являє собою суму прямих витрат на виконання основних робіт (наприклад, пов'язаних з ремонтом колії: заміна непридатних скріплень, рейок, шпал, виправлення та рихтування колії та ін.), а також інших витрат і резерву засобів на непередбачені роботи й витрати.

Калькуляція є складовою частиною кошторисної документації.

У дипломному проекті кошторисна документація може бути подана в такому обсязі:

1 Калькуляція (зведення витрат) вартості одиниці виконуваних робіт.

2 Калькуляція прямих витрат, яка розроблюється на підставі відомості витрат праці за технічними нормами і розробленого технологічного процесу.

Для визначення вартості робіт використовуються такі норми й нормативи:

1 Типові технічні обґрунтування норм часу.

2 КНД – кошторисно-нормативний довідник з капітального ремонту будинків і споруджень залізничного транспорту.

3 Єдині норми й розцінки на будівельно-монтажні роботи.

У калькуляції враховується також вартість експлуатованих машин та механізмів і вартість матеріалів, яка визначається за рівнем договірних оптових цін. Якщо калькуляція розробляється для виконання робіт на залізничній колії, то необхідно також урахування витрат на перегоні.

При розрахунку кошторисної документації необхідно враховувати й загальновиробничі витрати, які розраховуються у відсотковому співвідношенні від розміру прямих витрат залежно від виду робіт.

У зведені витрати, окрім прямих та накладних витрат, враховуються інші витрати й відрахування від фонду заробітної плати.

Інші витрати включають у себе преміальні робітникам, надбавку за вислугу років та надбавку за роз'їзний характер роботи.

Відрахування від фонду заробітної плати нараховуються в розмірі 37,8%.

Як приклад наведені форми калькуляції вартості 1 км середнього ремонту колії на старому щебеню з використанням залізобетонних шпал (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1 – Калькуляція вартості 1 км середнього ремонту колії на старому щебеню залізобетонних шпалах

Номер	Обґрунтування	Найменування робіт та витрат	Од. вимірювання	Обсяг	Витрати праці, год/км	Тариф. розряд роботи	Вартість (грн) на 1 км	Разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Заробітна плата								
1	СНС 99А	Комплекс робіт виконуваних на базі у підготовчий період подорожчання на рух потягу						
Машини та механізми								
Номер	Найменування витрат	Од. вимірювання	Кількість	Вартість одиниці	Разом	у тому числі заробітна плата		
1	2	3	4	5	6	7		

Разом машини і механізми, у тому числі заробітна плата						

Продовження таблиці 1.1

Матеріали					
Номер	Найменування матеріалів	Од. вимірювання	Кількість	Вартість одиниці	Всього
1	2	3	4	5	6
Разом матеріалів					
Разом прямих витрат					
Загальновиробничі витрати					
Разом з урахуванням загальновиробничих витрат					
Преміальні робітникам					
Преміальні механікам					
Вислуга років					
Витрати за роз'їзний характер робіт					
Разом інші.					
Разом з іншими					
Відрахування з фонду заробітної плати					
Разом					

Отже, документ, що визначає ціну будівельної продукції, називається **кошторисом**.

Особливість формування ціни на будівельну продукцію полягає в тому, що в цьому процесі одночасно беруть участь проектувальник, замовник і підрядник. Кошторисна вартість об'єкта є основою для визначення капітальних вкладень, фінансування й формування вільних договірних цін на будівельну продукцію, а також розрахунків за виконання підрядних будівельно-монтажних робіт.

При визначенні вартості будівництва необхідно враховувати гнучкий варіантний підхід до питань ціноутворення. Механізм ціноутворення в будівництві має специфічні особливості. Насамперед це пов'язано з індивідуальним характером споруджуваних будинків і споруджень. Вартість будівельної продукції також пов'язана з місцевими умовами будівництва. Великий вплив на неї мають природні, економіко-географічні

чинники за територіальними розходженнями в умовах оплати праці робітників-будівельників. На механізм ціноутворення також впливають й особливості будівництва як галузі народного господарства: різноманіття будівельної продукції, тривалий виробничий цикл у порівнянні з іншими галузями матеріального виробництва, висока матеріалоемність.

Визначення кошторисної вартості будівництва здійснюється:

1 У складі техніко-економічного обґрунтування (ТЕО) на передпроектній стадії розробки проекту.

Результатом розрахунків є розрахункова вартість, що являє собою попередню суму коштів, що вимагають для здійснення будівництва нових та реконструкції, розширення й технічного переоснащення діючих підприємств, будинків і споруджень.

Для визначення вартості будівництва в складі передпроектних опрацювань рекомендується використовувати укрупнені показники базової вартості для об'єктів, будинків і споруджень, а також окремих видів робіт.

У розрахунках з визначення вартості будівництва необхідно враховувати резерв коштів на непередбачені роботи й витрати і податок на додану вартість (ПДВ).

2 У складі проектно-кошторисної документації.

На цьому етапі визначається кошторисна вартість будівництва підприємств, будинків і споруджень. **Кошторисна вартість будівництва** - це сума коштів, необхідних для його здійснення відповідно до проектних матеріалів. Визначається проектною організацією з доручення замовника (інвестора) у ході розробки проектної документації.

Кошторисна вартість будівельно-монтажних робіт за методами розрахунку й економічним змістом ділиться на три основні частини: прямі витрати – ПВ, загальновиробничі – ЗВ і планові накопичення (кошторисний прибуток) – Пн. Відповідно до цього визначення формула ціни одиниці будівельної продукції $C_{бмр}$ (або одинична кошторисна вартість робіт) може бути подана у вигляді:

$$C_{бмр} = ПВ + ЗВ + Пн.$$

Прямі витрати включають: вартість оплати праці робітників, вартість матеріалів, деталей і конструкцій; витрати з експлуатації будівельних машин і механізмів. Витрати визначаються безпосередньо прямим рахунком на підставі фізичних обсягів за конструкціями, видами робіт та кошторисних норм і цін.

Загальновиробничі витрати як частина кошторисної вартості будівельно-монтажних робіт являють собою сукупність витрат, пов'язаних зі створенням загальних витрат будівельного виробництва, його організацією, керуванням й обслуговуванням.

Кошторисний прибуток (планові накопичення) – це сума коштів, необхідна для покриття окремих (загальних) витрат будівельно-монтажних організацій, не віднесених на собівартість робіт, і яка є нормативною (гарантованою) частиною вартості (ціни) будівельної продукції.

Для об'єктів, будівництво яких здійснюється із залученням бюджетних засобів чи засобів підприємств, установ і організацій державної власності, розмір кошторисного прибутку приймається в межах рекомендованих Держбудом за узгодженням з Мінекономіки усереднених показників, виражених у відсотках від підсумку розділів 1-9 РСР: з будівельних робіт (графа 4); з монтажних робіт (графа 5); підсумок за зазначеними графами вказується в графі 8 (додаток 13) Правил определения стоимости строительства ДБН Д.1.1-1-2000. Изменения №2, утвержденные приказом Госстроя Украины от 17.06.2003 №85.

2 Вихідні дані

Для розрахунку кошторисної вартості будівельно-монтажних робіт необхідно мати опис технологічної послідовності робіт зі способами й обсягами їхнього виконання й обов'язково враховувати специфічні особливості окремих видів будівництва (цей порядок звичайно регламентується галузевими нормативними документами). Отже, для одержання вихідних даних необхідно мати проект і робочу документацію, включаючи креслення, відомості обсягів будівельних і монтажних робіт, специфікації й відомості на устаткування, основні рішення щодо

організації й черговості будівництва, а також пояснювальні записки до проектних матеріалів.

3 Нормативна база

Підставою для визначення кошторисної вартості будівництва є:

- проект і робоча документація, включаючи креслення, відомості обсягів будівельних і монтажних робіт;
- специфікації й відомості на устаткування;
- основні рішення щодо організації й послідовності будівництва, прийняті в проекті організації будівництва;
- проектна потреба в будівельних матеріалах і конструкціях;
- пояснювальні записки до проектною документації;
- діюча кошторисно-нормативна база (ДБН).

Кошторисна норма – це сукупність ресурсів (трудовитрат, годин роботи будівельних машин і механізмів, витрат матеріалів, виробів і конструкцій), установлена на прийнятій вимірник будівельних або монтажних робіт, а також конструкцій, виражена, як правило, у натуральній (фізичних величинах) або відносній формі (коефіцієнтах).

Головна функція кошторисних норм – визначення нормативної кількості ресурсів, необхідних для виконання відповідного виду робіт, як основи для наступного переходу до вартісних показників.

Кошторисні норми призначені для:

- визначення складу й кількості ресурсів при здійсненні будівництва;
- визначення прямих витрат у вартості будівництва;
- розрахунків за обсяги виконаних робіт;
- розробки укрупнених ресурсних показників за конструктивними елементами і видами робіт на функціональну одиницю виміру.

Кошторисні нормативи – це узагальнена назва комплексу кошторисних норм, які поєднуються в окремі збірники. Разом із правилами й положеннями, що містять необхідні вимоги, нормативи служать для визначення вартості будівництва.

Кошторисні нормативи за ступенем укрупнення підрозділяються на елементні й укрупнені.

До елементних кошторисних нормативів належать:

- ресурсні елементні кошторисні норми на будівельні роботи (РЕКН) (ДБН Д.2.2-99);
- ресурсні елементні кошторисні норми на монтаж устаткування (РЕКНМУ) (ДБН Д.2.3-99);
- ресурсні елементні кошторисні норми на ремонтно-будівельні роботи РЕКНР) (ДБН Д.2.4-2000);
- ресурсні елементні кошторисні норми на реставраційно-відбудовні роботи (РЕКНРВ) (ДБН Д.2.5-2001);
- ресурсні елементні кошторисні норми на пуско-налагоджувальні роботи (РЕКНПН) (ДБН Д.2.6-2000);
- ресурсні кошторисні норми експлуатації будівельних машин і механізмів (РЕКНМ) (ДБН Д.2.7-2000).

До укрупнених кошторисних нормативів належать ресурсні кошторисні норми (УРКН):

- на будинки й спорудження в цілому;
- на частини будинків і споруджень, конструкцій і види робіт.

Основним завданням кошторисного нормування й ціноутворення в будівництві є:

- забезпечення за допомогою системи ціноутворення в будівництві визначення вартості будівництва на всіх стадіях інвестування;
- підвищення ефективності капітальних вкладень, забезпечення економії фінансових й інших ресурсів, впровадження досягнень науки й техніки, передового вітчизняного й закордонного досвіду в будівельному виробництві, застосування нових матеріалів, виробів і конструкцій, організаційних заходів і т.п.

Вимоги до кошторисних нормативів:

1 Кошторисні нормативи мають відповідати тільки вимогам, які мають пряме відношення до визначення вартості будівництва. Вони повинні:

- відповідати основним завданням кошторисного нормування й ціноутворення в будівництві, забезпечуючи достовірне визначення вартості будівництва;

- бути технічно обґрунтованими, забезпечуючи оптимальні витрати необхідних ресурсів, раціональне використання навколишнього середовища;

- ураховувати досягнення будівельної техніки й передовий досвід, стимулюючи науково-технічний прогрес у будівництві;

- мати максимальну простоту й зручність у застосуванні, давати можливість широкого використання електронно-обчислювальної техніки й інших засобів автоматизації.

2 Вихідними даними для розробки кошторисних нормативів є:

- найбільш раціональні технічні рішення в проектах;

- технологія будівельного виробництва з використанням будівельних машин і механізмів, що відповідають останнім досягненням науково-технічного прогресу;

- діючі стандарти на матеріали, вироби й конструкції, а також використовуване устаткування.

3 Дія кошторисних нормативів зберігається протягом усього періоду між переходами на нові кошторисні норми. Перехід на нові кошторисні норми обумовлюється змінами у сфері організації будівництва, економічної політики держави й супроводжується переглядом і переробкою всієї системи кошторисних нормативів.

Види кошторисних нормативів:

- *загальнодержавні будівельні кошторисні нормативи* згідно з законоположенням обов'язкові для застосування всіма організаціями, установами й підприємствами незалежно від їхньої відомчої приналежності й форм власності при визначенні вартості будівництв (об'єктів), будівництво яких здійснюється із залученням бюджетних коштів або коштів підприємств, установ й організацій державної власності;

- *відомчі кошторисні нормативи* – це кошторисні нормативи, які розробляються в обґрунтованих випадках, коли за прийнятою для спеціалізованого будівництва технологією й організацією робіт витрати трудових і матеріально-технічних ресурсів відрізняються від рівня, прийнятого в загальнодержавних нормах. Дані нормативи застосовуються для тієї галузі, для якої вони розроблені;

- для окремих будівництв в обґрунтованих випадках, коли за прийнятою для цих будівництв технологією й організацією робіт витрати трудових і матеріально-технічних ресурсів відрізняється від рівня, прийнятого в загальнодержавних нормах, можуть розроблятися ресурсні елементні кошторисні норми на забудову. Рішення про розробку таких норм приймається забудовником за узгодженням з Держбуд України;

- індивідуальні ресурсні елементні кошторисні норми розробляються в складі інвесторської кошторисної документації, вони передбачені в проекті, при відсутності відповідних норм у діючих збірниках ресурсних елементних кошторисних норм. Дані норми затверджуються в складі проекту й застосовуються тільки для будівництва за даним проектом.

Розробка зазначених норм здійснюється на підставі «Методичних рекомендацій з розробки ресурсних елементних кошторисних норм», схвалених рішенням Науково-технічної наради Держбуд України від 12.04.2002 р. № 21.

4 Склад кошторисної документації

Для визначення *кошторисної вартості* будівництва підприємств, будинків і споруджень (або їхніх черг) складається така документація:

а) у складі проекту: зведений кошторисний розрахунок вартості будівництва й (при необхідності) зведення витрат; об'єктні й локальні кошториси; кошторисні розрахунки; кошториси на окремі види витрат (у тому числі на проектні й дослідницькі роботи);

б) у складі робочої документації (РД): локальні й об'єктні кошториси.

Локальний кошторис – це первинний кошторисний документ, що складається на окремі види робіт і витрат на будинки й спорудження на основі обсягів, які визначилися при розробці робочої документації (робочих креслень). Локальні кошториси складаються за потоковим рівнем цін на трудові й матеріально-технічні ресурси (форма 4, додаток А). Показник

«Загальновиробничі витрати» розраховується за формою, поданою у додатку Б.

Відомості ресурсів до локальних кошторисів складаються за формою 4а додатка В.

При складанні локальних кошторисів використовуються:

- ресурсні елементні кошторисні норми України;
- вказівки до використання ресурсних елементних кошторисних норм;
- ресурсні кошторисні норми експлуатації будівельних машин і механізмів;
- поточні ціни на матеріали, вироби й конструкції;
- поточні ціни на машино-години;
- поточна вартість людино-годин відповідного розряду робіт;
- поточні ціни на перевезення вантажів для будівництва;
- правила визначення загальновиробничих й адміністративних витрат.

Відомості ресурсів до локальних кошторисів містять дані про обсяг робіт, передбачених кошторисом, про трудомісткість і середній розряд робіт, нормативну потребу в матеріально-технічних ресурсах у фізичних одиницях виміру, а також вартість одиниці виміру трудових і матеріально-технічних ресурсів, прийнятих у кошторисі (розрахунок одиничної вартості) (див. додаток Г).

Об'єктний кошторис – це документ, що поєднує у своєму складі дані з локальних кошторисів на об'єкт у цілому. Об'єктні кошториси складаються на потоковому рівні за формою 3 (додаток Д).

У випадку, коли об'єкт складається з одного виду робіт, створюється тільки локальний кошторис, що виконує функцію об'єктного (див. додаток Д).

Зведений кошторисний розрахунок вартості будівництва підприємств, будинків, споруджень (або їхніх черг) – це кошторисний документ, що визначає повну кошторисну вартість будівництва всіх об'єктів, передбачених Проектом або Робочим проектом, включаючи кошторисну вартість будівництва й монтажних робіт, витрати на придбання й монтаж устаткування, меблів й інвентарю, а також всі супутні витрати.

У зведених кошторисних розрахунках вартості виробничого й невиконавчого процесів будівництва кошти розподіляються за розділами:

Розділ 1. Підготовка території будівництва.

Розділ 2. Основні об'єкти будівництва.

Розділ 3. Об'єкти підсобного й обслуговуючого призначення.

Розділ 4. Об'єкти енергетичного господарства.

Розділ 5. Об'єкти транспортного господарства й зв'язку.

Розділ 6. Зовнішні мережі й спорудження водопостачання й каналізації, теплопостачання й газопостачання.

Розділ 7. Устаткування й озеленення території.

Розділ 8. Тимчасові будинки й спорудження.

Розділ 9. Інші роботи й витрати.

Розділ 10. Зміст служби замовника й авторський нагляд.

Розділ 11. Підготовка експлуатаційних кадрів.

Розділ 12. Проектні й дослідницькі роботи.

Але у зведених кошторисних розрахунках вартості будівництва об'єктів залізничного транспорту виробничого призначення кошти розподіляються за такими розділами:

Розділ 1. Підготовка території будівництва.

Розділ 2. Земляне полотно.

Розділ 3. Штучні споруди.

Розділ 4. Верхня будова залізничної колії.

Розділ 5. Пристрої зв'язку, сигналізації, централізації та блокування.

Розділ 6. Будівлі й споруди виробничі та службові.

Розділ 7. Енергетичне господарство.

Розділ 8. Водопостачання, каналізація, теплофікація й газопостачання.

Розділ 9. Експлуатаційний інвентар й інструмент загального призначення.

Розділ 10. Тимчасові будинки й споруди.

Розділ 11. Інші роботи й витрати.

Розділ 12. Утримання служби замовника й авторський нагляд.

Розділ 13. Підготовка експлуатаційних кадрів.

Розділ 14. Проектні й вишукувальні роботи.

Крім того, після підсумків розділів 1-12 (або 1-14) ураховуються:

- кошторисний прибуток;
- кошти на покриття адміністративних витрат будівельно-монтажних робіт;
- кошти на покриття ризиків усіх учасників будівництва;
- кошти на покриття додаткових витрат, пов'язаних з інфляційними процесами
- податки, збори, обов'язкові платежі, встановлені відповідним законодавством і не враховані складовими вартості будівництва.

У випадку відсутності об'єктів, робіт і витрат, які передбачаються відповідним розділом, цей розділ пропускається без зміни номерів наступних розділів.

Зведений кошторисний розрахунок складається в цілому на будівництво, незалежно від числа генеральних підрядних будівельно-монтажних організацій, що беруть участь у ньому.

Зведений кошторисний розрахунок вартості будівництва розробляється в складі Проекту або Робочого проекту за формою 1 додатка Е.

5 Використання на ПК програми «Будівельні Технології - КОШТОРИС» для визначення кошторисної вартості

Для визначення кошторисної вартості будівництва проєктованих підприємств, будинків і споруджень або їхніх черг складається інвесторська кошторисна документація. У сучасних умовах розрахунок кошторисної документації здійснюється за допомогою спеціально створених для цих цілей програм. Однією з них є програмний комплекс «Будівельні Технології-КОШТОРИС».

Основою інформаційного забезпечення програмного комплексу «Будівельні Технології - КОШТОРИС» є нормативно-довідкова база. До функціональних можливостей цього програмного комплексу варто віднести:

- перегляд нормативних збірників;
- швидкий пошук розцінок і пов'язаних з ними ресурсів;

- формування розділів нормативних збірників з метою ефективного доступу до розцінок, які використовуються найчастіше;

- додавання, виключення й редагування елементних кошторисних нормативів.

Програмний комплекс «Будівельні Технології-КОШТОРИС» дозволяє ефективно й швидко підготувати до розрахунку й вивести на друк такі основні види інвесторської кошторисної документації:

- зведений кошторисний розрахунок вартості будівництва;
- об'єктні кошториси;
- об'єктні кошторисні розрахунки;
- локальні кошториси;
- локальні кошторисні розрахунки;
- локальні кошториси на придбання й монтаж устаткування;
- локальні кошториси на пуск і налагодження;
- відомості ресурсів до локальних, об'єктних і зведених кошторисів;
- порядковий локальний кошторис.

Крім проекту «інвесторська документація», у програмному комплексі передбачено ще два основних типи проекту: договірна ціна та акт приймання виконаних робіт.

Використовуючи програмний комплекс «Будівельні Технології-КОШТОРИС» для визначення кошторисної вартості робіт, необхідно внести обсяги робіт, передбачені проектом, у відповідне поле списку розцінок локального кошторису. Можливо також завдання формули розрахунку обсягу робіт. Після внесення необхідного значення програма розрахує загальну вартість розцінки (залежно від введеного значення) й заповнить графі списку розцінок локального кошторису:

- вартість розцінки разом;
- величину заробітної плати;
- вартість експлуатації машин; заробітну плату робітників, що обслуговують машини;
- вартість поворотних матеріалів і т.д.

Як користуватися програмою

«Будівельні Технології-КОШТОРИС»

Після запуску програми для роботи досить у «вікні» користувача вибрати меню «Менеджер» → створити → інвесторську документацію. Потім вибрати пакет документів (локальний кошторис, об'єктний кошторис або зведений кошторисний розрахунок) → увести назву проекту → додати локальний кошторис. Після завершення даного блоку операцій робота ведеться у двох вікнах: 1 - база даних; 2 - локальний кошторис.

Потім лівою клавішею миші вибираємо необхідну позицію в базі даних. Правою клавішею додаємо цю позицію в локальний кошторис. Якщо шифр позиції заздалегідь відомий, у «вікні» бази даних є «вікно» пошуку. У цьому «вікні» набирається шифр розцінки й за цим шифром видається вся інформація. Далі робота виконується аналогічно: правою клавішею миші позиція виділяється, а лівою – переноситься.

Коли кошторис сформований, його необхідно вивести на друк або зберегти на жорсткому диску або на іншому «носії». Для цього виконуються такі дії: у «вікні» локального кошторису вибирається меню «Проект» → «Структура проекту» → «Проект» → «Друк». У «вікні» «Друк» вибирається форма документа. У сучасних умовах кошторисними організаціями використовується форма локального кошторису №4, яку ми й вибираємо. Потім переводимо наш документ у програму Excel (значок X). Відкривши в запропонованому меню папку «Експорт», указуємо напрямок переносу інформації й зберігаємо її. Після цього, не використовуючи програму «Будівельні Технології - КОШТОРИС», можна документ редагувати в Excel.

6 Послідовність виконання економічної частини у пояснювальній записці дипломного проекту

- 1 Характеристика об'єкта розрахунку кошторисних витрат.
- 2 Законодавча та правова основа ціноутворення у будівельній галузі.
- 3 Нормативна база кошторисних витрат.

- 4 Порядок розрахунку кошторисних витрат.
- 5 Підсумкові показники приведенного кошторисного розрахунку.

Список літератури

1. Экономика строительства: Учебник / Под ред. И.С. Степанова. – 3-е изд., доп. и перераб. – М.: «Юрайт», 2006. – 620 с.
2. Колесников О.В. Комплексне планування собівартості будівництва. – К.: Будівельник, 1991. – 96 с.
3. Методичні вказівки з розрахунку кошторисної вартості до курсової роботи з дисципліни «Економіко-фінансова діяльність підприємства / Уклад. О.М. Тройнікова. – Харків: УкрДАЗТ, 2005.
4. Особенности назначения стоимости строительства объектов железнодорожного транспорта. ВБН Д. 1.1-7214-1-2004. – К., 2005. – 83 с.
5. Правила определения стоимости строительства. ДБН Д.1.1-1-2000. Изменения №2, утвержденные приказом Госстроя Украины от 17.06.2003 г., №85.
6. Нагорный В.В., Нечитайло И.Я., Пискунов И.Н. Сметно-договорное дело и финансирование в строительстве. – К.: Головное издательство издательского объединения «Выща школа», 1989.
7. Бойко В.В. Экономика предприятий Украины. – Днепропетровск: Пороги, 1997.
8. Горфинкель В.Я. Куприанов Е.М. Экономика предприятия. – М.: «Банки и биржи»; ЮНИТИ, 1996. – 367 с.
9. Гумба Х.М. Экономика строительных организаций. – М.: ЦЭНМ, 1998.
10. Монфред Ю.Б. Экономика строительства. – М.: Стройиздат, 1987. – 503 с.

11. Педан М.П. Экономика строительства. – М.: Стройиздат, 1988. – 521 с.

12. Практика формирования взаимоотношений в строительстве в условиях одноуровневой системы ценообразования: Сборник официальных документов / Состав. А.В.Беркута, П.И. Губень, В.Г. Иванькина, Т.А.Шарапова. – К.: НПФ «Инпроект», 2002. – 320 с.

13. Рогожин П.С., Гойко А.Ф. Экономика строительных организаций. – К.: Видавничий дім «Скарби», 2001. – 448 с.

14. Тройнікова О.М. Економіко-фінансова діяльність будівельних організацій. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 159 с.

15. Колесников О.В. Ціноутворення: Навч. посібник. – 3-є вид., виправ. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 144 с.

ДОДАТОК Г

Об'єкт – назва робіт
Розрахунок одиничної вартості

Шифр. Назва виконуваних робіт
Вимір

№ п/ п	Шифр ресур- сів	Найменування витрат та ресурсів	Одиниці виміру	Кіль- кість	Вартість, грн	
					Одиниці виміру	Разом
1	2	3	4	5	6	7
		Зарплата Разом:				
		Вартість експлуатації машин і механізмів Разом:				
		Вартість матеріалів, виробів і конструкцій Разом: Усього:				

		Загальновиробничі витрати, грн					
		трудоємність у загальновиробничих витратах, люд.-год					
		заробітна плата в загальновиробничих витратах, грн					

Продовження додатка А

1	2	3	4	5	6	7	8
		Разом кошторисна вартість будівельних робіт , грн					
		кошторисна трудоємність, люд.-год					
		кошторисна заробітна плата, грн					

		Разом за кошторисом, грн					
		Кошторисна трудоємність, люд.-год					
		Кошторисна заробітна плата, грн					

Склав _____
 Перевірив _____

ДОДАТОК Б

Розрахунок загально-виробничих витрат до локального кошторису № _____ (найменування робіт)

Номер позиції	Шифр і номер позиції нормативу	Кількість	Нормативно-розрахункова люд.год робіт, у прямих витратах робітників, що обслуговують машини),	Усереднені коефіцієнти переходу від нормативно-розрахункової кошторисної трудомісткості робіт, у прямих витратах, до трудомісткості робітників, заробітна плата яких урахов. у загально-виробничих витратах	Трудомісткість у загально-виробничих витратах, люд.год	Усереднена вартість людино-години робітників, заробітна плата яких ураховується у витратах, грн	I блок Заробітна плата в загально-виробничих витратах, грн	Заробітна плата в прямих витратах, грн	II блок Відрахування на соціальні заходи відповідно до законодавства, грн (гр.8+гр.9)х 0,3942	Усереднені показники для визначення засобів на покриття інших статей загально-виробничих витрат, грн/люд.год	III блок Засоби на покриття інших статей загально-виробничих витрат, грн	Разом загально-виробничих витрат, грн гр.8+гр.10+гр.12
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1												
2												
3												
4												
Разом												

Крім того: Засоби на оплату перших п'ятьох днів непрацездатності внаслідок захворювань або травм.

(графа 8 + графа 9) * 0,78% =

Разом загально-виробничих витрат, грн

Примітка – У чисельнику наведені показники для розрахунку загально-виробничих витрат на одиницю, у знаменнику – на позицію.

Склав _____

Перевірів _____

ДОДАТОК В

Форма №4а

Відомість ресурсів до локального кошторису

№ п/п	Шифр ресурсів	Найменування	Одиниці	Кількість	Поточна ціна за одиницю	У тому числі		
						Відпускна ціна, грн	Транспортна складова, грн	Заготівельно-складські витрати, грн
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Витрати праці								
1	+	Витрати праці робітників-будівельників	Люд.год					
2	-	Середній розряд робіт, що виконуються робітниками-будівельниками	розряд					
3	1	Витрати праці робітників-монтажників	Люд.год					
4		Середній розряд робіт, що виконуються робітниками-монтажниками	Розряд					
5	+	Витрати праці робітників, зайнятих керуванням та обслуговуванням машин	Люд.год					
6	-	Середній розряд праці робітників, зайнятих керуванням та обслуговуванням машин	Розряд					
		Витрати праці робітників, зайнятих управлінням та обслуговуванням автотранспорту при перевезенні ґрунту та будівельного сміття	Люд.год					
		Разом кошторисна трудомісткість Середній розряд	Люд.год Розряд					
2. Будівельні машини та механізми								
		Машини та механізми	Маш.год					
		Перевезення ґрунту	Т					
3. Будівельні матеріали, вироби та конструкції								
		Будівельні матеріали, вироби та конструкції						

Поточні ціни матеріальних ресурсів, прийняті за станом на _____

Умовні позначення: «+» – заповнюється, «-» – не заповнюється.

Склав _____
посада, підпис (ініціали, прізвище)

Перевірив _____
посада, підпис (ініціали, прізвище)

ДОДАТОК Д

(найменування будівництва) _____

Форма №3

Кошторис у сумі _____ тис. грн

Затверджено (замовник) _____ (посада, підпис (ініціали, прізвище))
“ _____ ” _____ 200__ р.

ОБ'ЄКТНИЙ КОШТОРИС №
на будівництво : _____

Кошторисна вартість
Кошторисна трудомісткість
Кошторисна заробітна плата
Вимірник одиничної вартості

№ п/п	Номери кошторисів й кошторисних розрахунків	Найменування робіт і витрат	Кошторисна вартість, тис. грн					Кошторисна трудомісткість, тис. люд. год	Кошторисна заробітна плата, тис. грн	Показники одиничної вартості
			будівельних робіт	монтажних робіт	встановлення обладнання, меблів та інвентарю	інших витрат	разом			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
		Разом:								

Головний інженер проекту _____
(підпис)

Начальник відділу _____
(підпис)

Склав _____
(підпис)

Перевірив _____
(підпис)

ДОДАТОК Е

Форма №1

(найменування затверджувальної організації)

Затверджено

Зведений кошторисний розрахунок у сумі _____ тис. грн

У тому числі поворотних сум _____ тис.грн

(посилання на документ про затвердження)

« ____ » _____ 200__ р.

ЗВЕДЕНИЙ КОШТОРИСНИЙ РОЗРАХУНОК ВАРТОСТІ БУДІВНИЦТВА № ____

(найменування будівництва)

Складений у поточних цінах за станом на « ____ » _____ 200__ р.

№ п/п	Номери кошторисів і кошторисних розрахунків	Найменування розділів об'єктів робіт і витрат	Кошторисна вартість, тис. грн.			Інші витрати, тис. грн	Загальна кошторисна вартість, тис. грн
			Будівельних робіт	Монтажних робіт	Встановлення меблів і інвентарю		
1	2	3	4	5	6	7	8
		Разом за розділами 1-12					
		Кошторисний прибуток (П)					
		Засоби на покриття адміністративних витрат будівельно-монтажних організацій (АР)					

Продовження додатка Е

1	2	3	4	5	6	7	8
		Засоби на покриття ризику всіх учасників будівництва (Р)					
		Засоби на покриття додаткових витрат, пов'язаних з інфляційними процесами (І)					
		Разом (розд. 1-12+П+Р+І)					
		Додатки, збори, обов'язкові платежі, встановлені чинним законодавством і не враховані складовими вартості будівництва (без ПДВ)					
		Разом					
		ПДВ					
		Разом за зведеним кошторисним розрахунком					
		Поверотні суми					

Директор (або головний інженер проектної організації) _____
(підпис (ініціали, прізвище))

Головний інженер проекту _____
(підпис (ініціали, прізвище))

Начальник _____ відділу _____
(найменування) (підпис (ініціали, прізвище))

Погоджено: _____
Замовник _____
(підпис (ініціали, прізвище))

